

KADIN VE ERKEK GİRİŞİMCİYE AİT İŞLETMELERİN FİNANSAL PERFORMANS VE BÜYÜMESİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: KOCAELİ İLİ'NDE BİR UYGULAMA

Sibel FETTAHOĞLU

Kocaeli Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, Muhasebe-Finansman A.B.D.

Yrd.Doç. Dr.

stopdemir@kocaeli.edu.tr

Türkçe Özet

Girişimciler, ister erkek isterse kadın olsun yeni mal ve hizmet üretmek, yeni üretim biçimleri geliştirmek, yeni organizasyonlar kurmak ve yeni pazar kanalları bulmak suretiyle içinde buldukları ekonomiye katkıda bulunurlar. Ancak bu ortak nokta dışında kadın ve erkek girişimciler arasında çeşitli açılardan farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, işletmenin finansal performansı ve büyümesi üzerinde girişimcinin erkek ya da kadın olmasının bir farklılık yaratıp yaratmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla, Kocaeli Sanayi Odasına kayıtlı, tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilen erkek ve kadın işletme sahibi girişimciye anket uygulanmış ve elde edilen verilere ANOVA analizi uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın-erkek girişimci, Finansal performans, Küçük işletme

Alan Tanımı: İşletme (Finans)

COMPARING FINANCIAL PERFORMANCE AND BUSINESS GROWTH OF FEMALE- AND MALE- CONTROLLED BUSINESSES: A SURVEY FOR KOCAELİ

Abstract

Entrepreneurs, either man or female, all of them produce new goods and service; they develop new production mechanism and establish new organizations and market channels for contributing to the economy. But there are some differences between male and female entrepreneurs except this shared purpose. The aim of

the study is to determine differences between gender, financial performance and growth of businesses. A survey was implemented to male and female entrepreneurs by random sampling which is listed in Kocaeli Chamber of Industry and these data analyzed with ANOVA analysis.

Keywords: *Male-female entrepreneur, Financial performance, Small businesses.*

JEL Code : M20, G32

1. GİRİŞ

Son yıllarda sıklıkla araştırılan konulardan birisi de kadın girişimcilerdir. Kadın nüfusunun erkek nüfusuna oranı göz önüne alındığında, böylesine bir gücün çalışma hayatına ve özellikle de girişimcilik alanına verebileceği katkıların göz ardı edilemeyecek kadar önemli olduğu görülmektedir(Güney, 2006:26). Kadınların işletme kurması ve geliştirmesi, önündeki engellerin kaldırılması ve kadın işletme sahipleri için eşit bir oyun alanı yaratılması güçlü bir girişimcilik sektörü açısından hayati önem taşımaktadır ve ulusal büyüme stratejilerinde de büyük bir rol oynamaktadır(Şahin, 2006:64). Girişimci, toplumun gereksinim duyduğu bir malı ya da hizmeti bulup onu üretmeye girişen ve yaratıcılığıyla buna ön ayak olan kişi olarak tanımlanabilir. Bir başka tanıma göre girişimci, ekonomik gördüğü bir iş için emeğini ve sermayesini risk ederek pazara katılmak cesaretini gösteren kişidir(Alpugan, 1994:13). Girişimciler yenilikçi, yaratıcı, risk alan, ortaya çıkan fırsatları maksimum ölçüde değerlendirebilen özellikleri ile ekonomik gelişmeye dinamizm kazandıran, yeni işletmeleri kuran ve geliştiren bireysel aktörler olarak tanımlanabilir(Yetim, 2002:80).

Erkek girişimcilerden farklı olarak kadın girişimcilerin, kadından beklenen ev ile ilgili işleri görmesine olanak tanıyan esnek çalışma ortamının varlığı, onları girişimci olmaya yönelten nedenlerinin başında gelir(Yılmaz ve Günel, 2011:8). Sektöre giriş kolaylığı, daha az sermaye ve donanım gerektirmesi gibi nedenlerle, girişimci kadınlar genellikle hizmet ve ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. İşletmeyi kurma aşamasında kadın ve erkek girişimcilerin fon kaynağı bulma olanakları da birbirinden farklı olmaktadır. Erkek girişimciler kadın girişimcilere kıyasla bankalar ve yatırımcılardan finans kaynağı daha kolay temin edebilmektedirler(Orban, 2001:99). Elbette kadın girişimcilerle erkek girişimcilerin performans karşılaştırması yapılırken içinde buldukları ülkenin koşulları da önemlidir. Gelişmiş olan ülkelerin kadın girişimcilere verdikleri destekler, sosyal ağ, eğitim, bilgilendirme, sosyo-kültürel yapı ve teşvikler gelişmekte olan ülkelerden farklılık göstermektedir.

Kadın girişimci sayılarında yıllar itibariyle bir artış görülse de Türkiye Kadın Girişimciler Deneği(KAGİDER) 2012 yılı verilerine göre, Türkiye'de ticaret odalarına kayıtlı girişimci sayısı 1,3 milyonken, bunların sadece 80 bininde kadın sahipliği veya ortaklığı bulunmaktadır. Bu sayılar, 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefi olan bir ülke olan Türkiye açısından kadın girişimcilerin sayısının yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı işletmenin finansal performansı ve büyümesi üzerinde girişimcinin erkek ya da kadın olmasının bir etkisinin olup olmadığının belirlenmesidir. Kocaeli'de 42 girişimci üzerinde yapılan bu araştırmanın sonuçları ve bunlara ilişkin yorumlar sadece bu araştırmaya katılan örneklem kitle ile sınırlıdır.

Literatür taraması yapıldığında kadın ve erkek girişimcilere ait işletmelerin performansını inceleyen çeşitli çalışmalar yapıldığı görülür: Kalleberg ve Leicht (1991:158), yaptıkları çalışmada değişik endüstrilerde bulunan küçük işletmelerin başarılarını, yöneticilerinin kadın ve erkek oluşuna göre karşılaştırmışlardır. Yapılan analiz sonucu kadın girişimcilerin sahip oldukları işletmelerin erkeklerin sahip oldukları işletmelerden başarı anlamında farklı olmadıkları belirlenmiştir. Fischer ve diğerleri(1993:151-168), Kanada'da 60'ı kadın olmak üzere toplam 908 girişimci üzerinde yapmış oldukları çalışmada, erkek girişimcilerin kadınlara göre daha fazla çalışana, satışlara ve gelire sahip olduklarını belirlediler. Rosa ve diğerleri(1996:463-478), İngiliz ve İskoçyalı 300'ü kadın toplam 600 adet küçük işletme sahibi üzerinde araştırma yaptılar. Performans ölçümünde kullandıkları kriterler, çalışan sayısı, çalışan sayısındaki büyüme, satışlardaki büyüme ve varlıkların değeridir. Yapmış oldukları çalışma sonucunda erkek girişimcilerin kadın girişimcilere göre bu dört kriter açısından daha başarılı olduklarını belirlediler. Lerner ve diğerleri(1997:315-339), 200 İsraili kadın girişimcilerin yönettiği işletmelerin performansını incelediler. İşletme performansını ölçümlerken gelir, öz sermaye karlılığı, aktif karlılığı, satışlar, çalışan sayısı gibi değişkenleri ele aldılar. Kadın girişimcinin yaşı, evlilik durumu, çocuk sayısı, ilk çocuğunun yaşı, eğitim düzeyi, finans kaynakları, önceki iş deneyimi, sektördeki deneyimi, eğitim alanı gibi değişkenlerin işletme performansı üzerinde etkisinin olup olmadığına baktılar. İlişkinin olup olmadığını belirlemek üzere regresyon analizini kullandılar. Karlılık ve çalışan sayısının söz konusu değişkenlerle ilişkinin anlamlı olduğunu belirlediler. Chell ve Baines(1998:117-135), İngiltere'de 104 mikro işletme üzerinde kadın ya da erkek girişimci olmanın işletme performansı üzerindeki etkisini incelediler. Performans ölçüm kriteri

olarak satışlardaki artış ve büyüme yönelimini aldılar. Çalışmanın sonucunda girişimcinin kadın ya da erkek olması ile işletmenin performansı arasında anlamlı bir ilişki bulamadılar. Du Rietz ve Henrekson(2000:1-10), İsveçli 405'i kadın 4200 girişimci üzerinde araştırma yaptılar. Performans ölçütü olarak 12 aylık satışlar, çalışan sayısı, karlılık ve sipariş sayısını ele aldılar. Analiz sonucunda karlılık dışında diğer üç değişken açısından erkek girişimciler kadın girişimcilere göre daha başarılı olmuşlar buna karşılık karlılık açısından cinsiyet temelli bir farklılık belirleyememişlerdir. Watson ve Robinson(2003:773-788) daha önceden yapılan çalışmalardan farklı olarak risk faktörünü dikkate almışlardır. Avusturalya'da 131'i kadın toplam 2367 girişimci üzerinde 1994-1998 dönemi için yaptıkları analizde Sharpe(1975:29-34) oranını kullandıklarında girişimcilerin performansında cinsiyet temelli anlamlı bir fark olmadığını belirlediler. Yapılan çalışmada kadın girişimcilerin yönettiği işletmelerin kredi riskinin erkek girişimcilerin sahip oldukları işletmelere göre daha düşük olduğunu gördüler. Johnsen ve McMahon(2005:115-142), Avustralya'daki 2000 küçük ve orta boy işletme sahibinin kadın ya da erkek olmasının işletmenin finansal performansı üzerindeki etkisini belirlemeye çalıştılar. Finansal performans ölçütü olarak özsermaye karlılığı, aktif karlılığını kullandılar. Büyüme ölçmede çalışan sayısındaki, satışlardaki ve aktiflerdeki büyüme ele aldılar. İşletmenin kuruluş yılı, endüstri kolu, hukuki yapısı da diğer bağımsız değişkenler olarak modelde yer almaktadır. Çalışmanın sonucunda cinsiyet temelli anlamlı bir fark bulamadılar.

2.ANALİZ SONUÇLARI ve YORUMLAR

İşletmenin finansal performansı ve büyümesi üzerinde girişimcinin erkek ya da kadın olmasının bir farklılık yaratıp yaratmadığının belirlenmesi amacıyla Kocaeli Sanayi Odasına kayıtlı, tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilen 23 kadın ve 19 erkek toplam 42 işletme sahibi girişimciye anket uygulanmıştır. Anket formundan elde edilen veriler üzerinde ANOVA analizi uygulanmıştır.

Tablo 1'de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük bir çoğunlukla limited şirket ortağı olduğu görülmektedir. Erkek girişimcilerin ise kadınlar gibi sadece limited şirket ortaklığında yoğunlaşmadığı bunun yanında anonim şirket ve tek kişi işletmesinde de girişimci olarak buldukları dikkati çekmektedir. Araştırmaya katılan girişimcilere ait işletmelerin çalışan sayısı baz alındığında %69'unun mikro ve küçük boy işletme olduğu, buna karşılık %31'inin orta ve büyük işletme oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan kadın ve erkek girişimcilerin her iki grupta sayısal olarak dengeli dağıldıkları görülmektedir.

İşletmenin Hukuki Yapısı	Kadın Adet	Erkek Adet	Toplam Adet(%)
Tek Kişi İşletmesi	1	5	6 (%14)
Anonim Şirket	5	5	10 (%24)
Limited Şirket	17	9	26 (%62)
Toplam	23	19	42(%100)
İşletme Büyüklüğü(Çalışan sayısına göre)			
0-9 Kişi(Mikro İşletme)	9	7	16(%38)
10-49 Kişi (Küçük İşletme)	8	5	13(%31)
50-249 Kişi (Orta Büyüklükte İşletme)	4	3	7(%16)
250 ve üstü (Büyük ölçekli işletme)	2	4	6(%15)
Toplam	23	19	42(%100)
İşletme Yaşı			
2 yıldan az	1	0	1(%2)
2-5 yıl	5	2	7(%17)
6-10 yıl	10	2	12(%29)
11-20 yıl	5	9	14(%33)
20 yıldan fazla	2	6	8(%19)
Toplam	23	19	42(%100)
Sektör			
Tekstil-Giyim	4	0	4(%10)
Gıda	1	4	5(%12)
Kimya	4	2	6(%14)
Hizmet	8	3	12(%28)
Otomotiv	0	4	4(%10)
İnşaat	6	5	11(%26)
Toplam	23	19	42(%100)

İşletmelerin yaşı da değerlendirilmesi gereken diğer bir unsurdur. İşletmenin sürekliliği, iflas etmeden ayakta kalabilmesi de bir başarı göstergesidir. Tablo 1 incelendiğinde erkek girişimcilerin sahip oldukları işletmelerin daha çok köklü işletmeler olduğu kadın girişimcilerin sahip oldukları işletmelerin ise genç ve yeni kurulmuş, gelişmekte olan işletmeler seçeneklerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Sektörler açısından değerlendirildiğinde araştırmaya katılan kadın girişimcilerin özellikle hizmet sektöründe ayırt edici bir şekilde yoğunlaştıkları görülmektedir. Daha önceden de ifade edildiği gibi sektöre giriş kolaylığı, daha az sermaye ve donanım gerektirmesi gibi nedenlerle, girişimci kadınlar genellikle hizmet ve ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Erkek girişimcilerin ise kadın girişimciler gibi özellikle bir sektöre yoğunlaşmadıkları görülmektedir.

	Adet(%)
İşletmenin sahibi tek kişidir. Bu kişi de erkektir.	5(%12)
İşletmenin sahibi karı-kocadır.	12(%29)
İşletmenin sahibi tek kişidir. Bu kişi de bayandır.	2(%5)
İşletmenin sahibi ikliya da daha fazla erkekten oluşur.	11(%26)
İşletmenin iki sahibinden birisi erkek diğeri ise bayandır(karı-koca değil).	9(%21)
İşletmenin sahibi ikliya da daha fazla bayandan oluşur.	3(%7)
Toplam	42(%100)

Tablo 2’de işletmelerin cinsiyet temelli sahiplik yapısı incelendiğinde kadınların tek başlarına bir girişimde bulunmak yerine daha çok ortaklığı tercih ettiği

özellikle %12 düzeyinde katılımcıların işletme sahipliğinde karı-koca oldukları görülmektedir. Bu tablodan çeşitli yorumlar yapılabilir: Toplumda kadına biçilen önemli rollerden biri ev ve aile fertleriyle ilgilenmektir. Bu öncelikli görevini aksatmadan iş hayatında da başarılı olmak adına tek başına bir girişimde bulunmak yerine en çok güvendiği kişi ya da kişilerle ortaklık kurarak dengeyi gözetmek istemekte olabilirler.

Tablo 3. Kadın-Erkek Girişimcilere Ait Tanımlayıcı Bilgiler			
Girişimcinin Yaşı	Kadın Adet	Erkek Adet	Toplam Adet(%)
30 yaş altı	6	1	7(%17)
30-39 yaş arası	8	5	13(%31)
40-49 yaş arası	7	8	15(%35)
50 yaş ve üstü	2	5	7(%17)
Girişimcinin Medeni Durumu			
Evli	19	15	34(%81)
Ekar	4	4	8(%19)
Girişimcinin Çocuk Sayısı			
Çocuksuz	9	8	17(%41)
1 çocuk	9	1	10(%24)
2 çocuk	5	7	12(%29)
3 çocuk ve üstü	0	3	3(%6)
Çocuklara Bakımdan Sorumlu Olup Olmadıkları			
Evet	3	0	3(%7)
Hayır	20	19	39(%93)
Çocuklara Bakımı Yapan			
Eşi	0	8	8(%32)
Bakıcı	3	1	4(%16)
Arma anne(baba anne)-dede	7	1	8(%32)
Kendi kendine bakabilecek yaşta	4	1	5(%20)
Girişimcinin Eğitim Düzeyi			
İlköğretim	0	1	1(%2)
Lise	5	11	16(%38)
Üniversite	15	3	18(%43)
Yüksek Lisans-Doktora	3	4	7(%17)
Girişimcinin İş Hayatındaki Deneyimi			
2 Yıdan Az	2	0	2
2-5 Yıl	5	0	5
5-10 Yıl	4	4	8
10-20 Yıl	9	9	18
20 Yıl ve Üstü	3	6	9

Tablo 3 incelendiğinde, kadın girişimcilerin “30 yaş altı” ve “30-39 yaş arası” seçeneklerinde yoğunlaşarak genç bir kitleyi oluşturdukları, erkek girişimcilerin ise “40-49 yaş arası” ve “50 yaş üstü” seçeneklerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Kadın girişimcilerin “çocuksuz” ya da “1 çocuk sahibi” seçeneklerinde yoğunlaştıkları buna karşılık erkek girişimcilerin ise “2 çocuk” ile “3 çocuk ve üstü” seçeneklerinde yoğunlaştıkları dikkati çekmektedir. Çocuk sahibi olan kadın girişimciler için çocuklarının sorumluluğu önem taşır. Çocuk sahibi olup olmaması, evli olup olmaması da kadın girişimcinin erkek girişimcilere göre işletmede tam zamanlı ya da yarı zamanlı çalışmasını, işletme ile daha fazla ilgilenmesini etkileyecektir. Üniversite okumuş, mesleğinin eğitimini almış kadın girişimcilerin iş hayatına katılma isteğinin yüksek olduğu düşünülebilir. Katılımcıların iş hayatındaki deneyimlerine bakıldığında erkek

girişimcilerin “10-20 yıl” ile “20 yıl ve üstü” seçeneklerinde yoğunlaşarak kadın girişimcilere göre iş hayatında daha deneyim sahibi oldukları söylenebilir.

Tablo 4. İşletmenin Sahiplik Yapısına Göre Çalışan Sayısındaki Büyüme Farklılığı

		Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
(I)	(J)			
SAHIPLIK	SAHIPLIK			
1	2	-.25,5032	6,7489	,003
	3	-.5,3118	6,7489	,447
2	1	25,5032	6,7489	,003
	3	20,1914	7,0894	,015
3	1	5,3118	6,7489	,447
	2	-20,1914	7,0894	,015

Bağımlı değişken: Çalışan Sayısındaki Ortalama Büyüme

Çalışan sayısındaki artış işletmenin büyümesinin göstergelerinden birisidir. Anket formunda girişimcilere 2009-2010 ve 2011 yıllarına ilişkin çalışan sayıları sorulmuştur. Önce çalışan sayısındaki büyüme yüzdesi bir önceki yıla göre hesaplanmış daha sonra çalışan sayılarındaki büyümenin ortalaması alınmıştır. Tablo 4’e göre, 1 numaralı erkek girişimci grubu ile 2 numaralı kadın girişimci grubu arasında çalışan sayısındaki büyüme açısından anlamlı farklılık varken 3 numara ile ifade edilen karma grup, bu değişken açısından yalnızca kadın girişimci grubuyla anlamlı olarak farklılaşmıştır. Kadın girişimcinin yönettiği işletmede çalışan sayısındaki büyüme hem erkek girişimciye hem de karma gruba göre daha yüksek gerçekleşmiştir.

Satışlardaki büyüme işletme büyümesinin bir diğer göstergesidir. Anket formunda girişimcilere 2009-2010 ve 2011 yıllarına ilişkin TL cinsinden satış tutarları sorulmuştur. Ancak başta cinsiyet temelli bir farklılık olmak üzere anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Tablo 5 ve Tablo 6, erkek ve kadın girişimcilere ait işletmelerin finansal performans göstergelerinden olan öz sermaye karlılığı ve aktif karlılığı açısından farklılıklarını ortaya koymaktadır. Öz sermaye karlılığı ne kadar yüksekse o kadar iyidir. Bu oran, işletme sahip veya sahipleri tarafından sağlanan sermayenin bir birimine düşen kar oranını gösterir. Aktif karlılığı ise işletmeye yapılan yatırımın karlılığını gösterir.

Tablo 5. İşletmenin Sahiplik Yapısına Göre Öz sermaye Karlılığı Farklılığı

		Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
(I)	(J)			
SAHIPLIK	SAHIPLIK			
1	2	-.1644	2,783E-02	,000
	3	-.7,4619E-03	2,783E-02	,796
2	1	.1644	2,783E-02	,000
	3	.1559	2,923E-02	,001

Bağımlı değişken: Öz sermaye Karlılığı Ortalaması

Tablo 5 incelendiğinde işletmede sahiplik yapısı açısından erkek girişimcilerden oluşan 1 numaralı grup ile kadın girişimcilerden oluşan 2 numaralı grup arasında öz sermaye karlılığı açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Aynı zamanda kadın girişimci ile karma grup arasında da öz sermaye karlılığı açısından anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Kadın girişimcilerin hem erkek girişimci hem de karma gruba göre daha fazla öz sermaye karlılığı yarattığı söylenebilir.

Tablo 6. İşletmenin Sahiplik Yapısına Göre Aktif Karlılığı Farklılığı

(I)	(J)	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
1	2	-.1652	3.372E-02	.001
1	3	-3.7484E-02	3.372E-02	.299
2	1	.1652	3.372E-02	.001
2	3	.1277	3.542E-02	.007
3	1	3.748E-02	3.372E-02	.299
3	2	-.1277	3.542E-02	.007

Bağımlı değişken: Aktif Karlılığı Ortalaması

Tablo 6 incelendiğinde işletmenin sahiplik yapısına göre 1 numara ile ifade edilen erkek girişimcilerle 2 numara ile ifade edilen kadın girişimcilerin aktif karlılığı arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmektedir. Aynı şekilde 3 ile ifade edilen karma grup ile kadın girişimciler içinde aktif karlılığı farklılığı anlamlıdır. Buradan kadın girişimcilerin hem erkek hem de karma gruba göre aktif karlılığı açısından daha başarılı olduğu söylenebilir.

3.SONUÇ

Genel bir değerlendirme yapıldığında kadın girişimci, aile ve kariyerini uzlaştırma çabası içinde olmaktadır. Kadınların iş sahibi olarak kolayca kabul edilmedikleri ülkelerde ya da bölgelerde, cinsiyete dayalı engeller artabilmektedir. Kadınlar, kendi hesaplarına çalışmaya erkeklere göre çok daha sonra başladıklarından, özellikle işletmecilik ve sermaye edinimi konusunda daha az profesyonel deneyime sahiptirler. Bu nedenlerle, belirlenen sorunları erkeklere kıyasla daha ağır yaşamakta ve bu da kadın girişimcilerin ayrıca desteklenmesi gereğini ortaya çıkarmaktadır(Çakıcı, 2006:58). Çok sayıda sivil toplum kuruluşunun kadın girişimcilerle ilgili programları gündemdedir. KOSGEB, gerek finansal gerekse yönetsel anlamda girişimcilere çeşitli destekler vermektedir. Kadın girişimcilerin çocukların yetiştirilmesinde sorumluluğu, erkek girişimcilere kıyasla birinci derecede üzerlerine aldıkları gözlemlenmektedir. Bu çalışmada da kadın girişimcilerin ya hiç çocuk sahibi olmadıkları ya da tek çocuk sahibi olmayı daha yoğun bir şekilde tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Çocuk sahibi olan kadın

girişimcilerin ise çocukların bakımında daha çok, güvendikleri aileden birisi(anneanne-babaanne-dede)'den yardım aldıkları gözlemlenmiştir. Yapılan başka çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da kadın girişimcilerin daha çok hizmet sektöründe faaliyet gösterdiği görülmektedir. Etkin iletişim kurma ve dinleme becerisine yoğun bir şekilde sahip olan kadınların bu alanlarda daha başarılı oldukları söylenebilir. Bu çalışmada da işletmenin finansal performansını belirleyen öz sermaye karlılığı, aktif karlılığı gibi oranlarda olsun işletme büyümesinin bir göstergesi olan çalışan sayılarındaki artış açısından olsun kadın girişimcilerin erkek girişimciler kadar başarılı oldukları belirlenmiştir. Bu bağlamda Türkiye’de ekonomik kalkınmanın artması için kadın girişimcilerin ekonomik hayata daha fazla katılması öncelikli hedefler arasında yer almalıdır.

KAYNAKLAR

Alpugan, Oktay. Küçük İşletmeler Kavramı, Kuruluşu ve Yönetimi, Der Yayınları, Trabzon, 1994.

Du Rietz, Anita & Magnus Henrekson. “*Testing the Female Underperformance Hypothesis*”, Small Business Economics, 14:1, 2000, 1-10.

Chell, Elizabeth & Susan Baines. “*Does Gender Affect Business Performance? A Study of Microbusinesses in Business Service in UK*”, Entrepreneurship&Regional Development, 10, 1998, 117-135.

Çakıcı, Ayşehan. “*Mersin’de Kadın Girişimcilerin İş Yaşamını Etkileyen Faktörler*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8:4, 2006, 54-78.

Fisher, Eileen & Rebecca Reuber & Lorraine Dyke. “*A Theoretical Overview and Extension of Research on Sex, Gender and Entrepreneurship*”, Journal of Business Venturing, 8:2, 1993, 151-168.

Güney, Semra. “*Kadın Girişimciliğine Genel Bir Bakış*”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. 1:1, 2006, 25-43.

Johnsen, Goril & Richard McMahon. “*Owner-Manager Gender, Financial Performance and Business Growth amongst SMEs from Australia’s Business Longitudinal Survey*”, International Small Business Journal, 23:2, 2005, 115-142.

Kalleberg, Arne & Kevin Leicht. “*Gender and Organizational Performance: Determinants of Small Business Survival and Success*”, *Academy of Management Journal*. 34:1, 1991, 136-161.

Lerner, Miri & Candida Brush & Robert Hisrich. “*Israeli Women Entrepreneurs: An Examination of Factors Affecting Performance*”, *Journal of Business Venturing*. 12, 1997, 315-339.

Orban, Muriel. “*Women Business Owners in France: The Issue of Financing Discrimination*”, *Journal of Small Business Management*. 39:1, 2001, 95-102.

Rosa, Peter & Sara Carter & Daphne Hamilton. “*Gender as a Determinant of Small Business Performance: Insights from a British Study*”, *Small Business Economics*. 8:6, 1996, 463-478.

Sharpe, William. “*Adjusting for Risk in Portfolio Performance Measurement*”, *The Journal of Portfolio Management*. 1:2, 1975, 29-34.

Şahin, Esen. Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006.

Watson, John & Sherry Robinson. “*Adjusting for Risk in Comparing the Performances of Male and Female Controlled SMEs*”, *Journal of Business Venturing*. 18, 2003, 773-788.

Yetim, Nalan. “*Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği*”, [http://www.eab.ege.edu.tr/pdf/2_2/C2-S2 %20M8.pdf?ref=http://klipyeri.com](http://www.eab.ege.edu.tr/pdf/2_2/C2-S2_%20M8.pdf?ref=http://klipyeri.com) [İndirme Tarihi:15.08.2012]

Yılmaz, Burcu S. & Özgür D. Günel. “*Üniversite Eğitimi ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkenler Üzerine Bir Araştırma*”, *Akademik Bakış Dergisi*. 26, 2011, 1-20.